

Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,
Ondokuz Mayıs University Review of the Faculty of Divinity

e-ISSN: 2587-1854 OMUIFD, December 2021, 51: 269-291

Bir Sosyal Sorumluluk Projesi Olarak “Arapça Öğretmenleri! Haydi Türkiye’ye!” Projesi

As a Social Responsibility Project “Arabic Language Teachers! Come on to Turkey!” Project

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim HELALŞAH¹

¹ İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Arapça Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
• ihelalsah@29mayis.edu.tr • ORCID > 0000-0003-1076-3741

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types: Rapor / Report

Geliş Tarihi / Received: 28 Mart / March 2021

Kabul Tarihi / Accepted: 8 Aralık / December 2021

Yıl / Year: 2021 | **Sayı – Issue:** 51 | **Sayfa / Pages:** 269-291

Atrf/Cite as: Helalşah, İ. “Bir Sosyal Sorumluluk Projesi Olarak “Arapça Öğretmenleri! Haydi Türkiye’ye!” Projesi - As a Social Responsibility Project “Arabic Language Teachers! Come on to Turkey!” Project”. Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi- Ondokuz Mayıs University Review of the Faculty of Divinity 51, Aralık 2021: 269-291. <https://doi.org/10.17120/omuifd.904636>

İntihal / Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi. / This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software. <http://dergipark.gov.tr/omuifd>

Copyright © Published by Ondokuz Mayıs Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi – Ondokuz Mayıs University, Faculty of Divinity, Samsun, Turkey. All rights reserved.

BİR SOSYAL SORUMLULUK PROJESİ OLARAK “ARAPÇA ÖĞRETMENLERİ HAYDİ TÜRKİYE’YE!” PROJESİ

ÖZ:

2013 Yılı'nın baharında İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi'nin ilgili birim ve merkezleri, “Arapça Öğretmenleri Haydi Türkiye’ye” kısa adıyla “AHT” projesini başlatıp dört yıl devam ettirmiştir. Her yılda yeni bir ayağı düzenlenen proje, vasıflı Arapça öğretmenlerini seçici ve tecrübeye dayalı bir çalışma ile belirleme, onlara belirli bir eğitim programı uygulama ve bu hocaları Türk eğitim kurumlarında istihdam etme projesidir. 22 Ülkeden oluşan Arap dünyasının 20’sinden AHT projesimize toplam 7460 başvuru yapılmıştır. Farklı nedenlerle bu başvuruların sadece ilk 1900’ü dikkate alınıp değerlendirilmiştir ve değerlendirme sonucunda başvuruda bulunan Arapça öğretmenlerinden toplam 440 hoca online olarak gerçekleştirilen sınava alınmıştır. Bu sınavda başarılı olan 110 Arapça öğretmeni ile tanışmak, bunlara Türkiye’deki Arapça öğretimi ile ilgili eğitim vermek ve her birisine 3 saatlik deneme dersini yaptırıp videoya almak için bu hocalar İstanbul’a davet edilmişlerdir. İstanbul’da verilen eğitim ve yaptırılan deneme derslerinin sonucunda 110 hocadan 51 hoca seçilip 17 Türk eğitim kurumunda istihdam edilmeleri sağlanmıştır. Bu çalışmamızda projenin tanıtımı, amacı, gerekçesi, meyveleri, aşamaları, yenilikçi ve özgün yönleri detaylı bir şekilde açıklandıktan sonra projeye başvuruda bulunan 7460 Arapça öğretmenin tamamı ile ilgili istatistiksel çalışmalara dayanan kapsamlı bir analiz yapılmıştır. AHT projemizin Türk toplumunun belirli bir ihtiyacını karşılamak için başlatılması ve projeden yararlanan tarafların hiçbirinden ücret talep etmemesi bakımından bu proje tam bir sosyal sorumluluk projesi örneği teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: AHT Projesi, Arap asıllı Arapça hocaları, yabancı öğretmen istihdamı, yabancı akademisyen istihdamı.

AS A SOCIAL RESPONSIBILITY PROJECT “ARABIC LANGUAGE TEACHERS! COME ON TO TURKEY!” PROJECT

ABSTRACT:

In the spring of 2013, Istanbul 29 Mayıs University launched the project of Teachers of Arabic, Come to Turkey “AHT” Project through the Unit and Center for Teaching Arabic in it. The project was implemented once a year for the next 4 years in the purpose of choosing competent Arab teachers and then subjecting them to a specialized training program and then providing them with job opportunities in

Turkish educational institutions. The total number of applications received by the project is 7460, which came from 20 Arab countries, noting that the total number of Arab countries is 22. The project managed to study only the first 1900 of these requests for various reasons, and 440 of them were chosen so that they would undergo a scientific online examination, after which 110 applicants were selected to be invited to Istanbul for the purpose of acquaintance and to give them a course related to teaching Arabic in Turkey and to have each one of them presenting three demo lessons that we videotaped. As a result of the training course and evaluation process of the pilot lessons, 51 applicants were selected and then job opportunities were secured for them in 17 Turkish educational institutions. In our study, we provided a definition of the project and talked about its objectives, benefits, stages, and innovative aspects, and then presented a detailed analysis of the 7,460 applications based on accurate statistical studies. The "Teachers of Arabic, Come to Turkey" project is an ideal model for social responsibility projects in that it covers one of the needs of the Turkish society and does not charge any of the parties that benefit from it.

Keywords: AHT Project, Arabic-origin Arabic teachers, foreign teacher employment, foreign academician employment.

GİRİŞ

2011 Yılı başlarında Arap dünyasının birçok ülkesinde "Arap Baharı" adı ile bilinen halk ayaklanmaları başlamıştır. Bu ayaklanmaların ortaya çıktığı ülkelerin içinde, Arapça öğrenme destinasyonu olarak bilinen Mısır ve Suriye gibi Arapçayı ikinci dil olarak öğretme alanında uzmanlaşmış kadroların bulunduğu ülkeler bulunmaktadır. Bir ülkenin güvenliğinin sarsılması ve dolayısıyla ülkede yaşanabilir kriterlerinin düşmesi durumunda bu ülkede yaşayan vasıflı iş gücünün göç veya iltica için alternatif ülke arayışında bulunması beklenen bir fenomendir. Krizleri fırsata çevirebilen ülkeler gerginliklerin yaşandığı ilk yıllardan itibaren vasıflı olan iş gücünü çekip kendi ekonomisine katmayı başarmıştır. Bu bağlamda İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Arapça Hazırlık Birimi Koordinatörlüğü (AHB Koordinatörlüğü) nitelikli Arapça öğretmenlerini Türkiye'nin ekonomisine kazandırmak için 29 Mayıs SÜREM çatısı altında "Arapça Öğretmenleri! Haydi Türkiye'ye" kısa adıyla AHT projesini 2013 mayıs ayında başlatmıştır. Projenin ikinci ayağını 2014 şubat ayında yine AHT koordinatörlüğü aynı çatı altında uygularken, 2015 haziran ayındaki projenin 3. ayağı ile 2016 kasım ayındaki projenin 4. ayağını, Ocak 2015 tarihinde kurulan 29 Mayıs ARÖMER^[1] uygulamıştır. Bu projenin yöneticiliğini AHB yöneticisi ve ARÖMER kurucu müdürü bu makalenin yazarı Dr. Öğr. Üyesi

[1] İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Arapça Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (ARÖMER).

İbrahim Helalşah üstlenmiştir. Projenin çok detaylı formunu doldurarak özgeçmişini gönderen Arapça öğretmen sayısının 7460 oluşu ARÖMER'e Arap dünyasında yaşayan ve Türk eğitim kurumlarında görev almak isteyen Arapça öğretmenleri ile ilgili çok detaylı ve büyük veri tabanını kazandırmıştır. Ayrıca projenin Türk üniversite ve eğitim kurumlarında istihdamını sağladığı Arapça öğretmenlerinin sayısının elliden fazla olması bizim bu çalışmamıza daha da çok önem kazandırmaktadır. Bu makalemizde projenin tanıtımı, amacı, gerekçesi, aşamaları ve yenilikçi ve özgün yönlerini anlattıktan sonra projeye başvuruda bulunan 7460 öğretmen ile ilgili bir istatistiksel çalışmaya yer vermek suretiyle makalenin yabancı uyruklu hocaların Türkiye'de çalışma eğilimlerini analiz etme ve daha iyi anlama imkanımızın oluşmasında önemli bir rol oynayacağı kanaatindeyiz.

Proje Tanıtımı

Arapça öğretmenleri! Haydi Türkiye'ye AHT Projesi, dünyanın herhangi bir yerinde yaşayan, ana dili Arapça olan, Arapçayı yabancı dil olarak iyi öğretebilen, ilahiyat fakülteleri ve imam-hatip okulları başta olmak üzere Türkiye'deki eğitim kurumlarında çalışmak isteyen nitelikli Arapça öğretmenlerini seçici ve tecrübe-ye dayalı bir çalışma ile belirleme, onlara belirli bir eğitim programı uygulama ve aranan kriterlere uygun bulunanlara belge verme ve bunları Türk eğitim kurumlarında istihdam etme projesidir.

Projenin Gerekçesi ve Meyveleri

Türkiye'deki ilahiyat fakültesi^[2] ve imam hatip okulu^[3] gibi müfredatında Arapça derslerinin olduğu kurum sayısının yükselmesi, bu kurumlardaki nitelikli Arapça öğretmenlerine olan ihtiyacı ciddi biçimde arttırmıştır. Bu artma eğiliminde olan ihtiyacı karşılamak için Mayıs 2013'te "Arapça öğretmenleri! Haydi Türkiye'ye" Projesi (AHT projesi)'nin ilkini gerçekleştirdik^[4]. Bu projenin Mayıs 2013'te gerçekleştirilen ilk ayağı çerçevesinde, 150 başvuru arasından dosya incelemeleri ve sanal ortamda yapılan 50 adet mülakat neticesinde 20 kişi İstanbul'a davet edilmiş, verilen eğitim ve yapılan sınav sonunda katılımcılara kursa katılma belgesi verilmiş olup, bunların dokuzu Türkiye'deki ilahiyat fakültelerinde istihdam edilmiştir.

[2] 2009 yılında ilahiyat programı bulunan üniversite sayısı 24 iken 2021 yılında bu sayı 65'e yükselmiştir. Bkz. <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=20041>

[3] MEB'in 2019-2020 raporunda imam hatip okul sayısı 1651 olarak belirlenmiştir. https://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=396

[4] Projenin uygulandığı ilk yılda imam hatip okul sayısı, 1099'u ortaokul 708'i lise olmak üzere toplam 1807 idi. Bkz: https://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_organ_egitim_2012_2013.pdf

Bu uygulamanın belirtilen kurumlarda önemli bir ihtiyacı karşıladığı yönündeki geri dönüşler ve birçok ilahiyat fakültesi dekanlığından projenin tekrarlanması için gelen talepler sebebiyle öncesine göre daha kapsamlı ve gelişmiş biçimde olmak üzere üç sefer daha tekrarlanmıştır. AHT1,2,3 ve 4 ile ilgili bazı bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir:

AHT Projesi Uygulama tekrar sayısı	Düzenlendiği Tarih	Yapılan Başvuru Sayısı	İncelenen Başvuru Sayısı	CV'si seçilerek kendileriyle mülakat yapılan hoca sayısı	Mülakatta başarılı olup projeye davet edilenlerin sayısı	Türk üniversite ve eğitim kurumunda istihdamı sağlanan hoca sayısı
AHT-1	Mayıs 2013	150	150	50	20	9
AHT-2	Şubat 2014	733	500	90	30	13
AHT-3	Haziran 2015	1322	600	150	30	14
AHT-4	Kasım 2016	5255	650	150	30	15

Tabloda görüldüğü üzere AHT projemizin her bir ayağında yapılan başvuru sayısı, bir öncesine göre büyük bir yükseliş göstermiştir. Özellikle projenin 4. ayağında bize iletilen özgeçmiş sayısının 5255'e kadar yükselmesi projenin ne kadar hızlı büyüdüğünü ve Arapça öğretmen çevrelerinde bilinirliğinin ne kadar çok arttığını göstermektedir. Aslında özgeçmiş seçilip kendisiyle mülakat yapılan hoca sayısının, bize iletilen başvuru sayısı ile paralel olarak artmadığı tablodan çok net anlaşılmaktadır. Projeyi yürüten ekip kapasitesi, proje için ayrılan bütçe ve Türk eğitim kurumlarında temin edebileceğimiz iş fırsatlarının sınırlı olması, başvuruda yaşanan artışa paralel olarak projeyi büyütmemize engel olmuştur.

AHT projemizden 17 farklı üniversite ve eğitim kurumu istifade etmiştir, bazı üniversiteler AHT ürünü olan seçkin hocalardan tek bir hoca istihdam ederken başka bazı üniversiteler çok daha fazla hoca istihdam etmiştir. Aşağıdaki tabloda hangi kurumun kaç hoca istihdam ettiği ve istihdam edilen hocaların uyruğu ve cinsiyetinin ne olduğu gösterilmiştir.

#	Kurum Adı	İstihdam Edilen Hoca Sayısı	İstihdam Edilen Hocaların Uyruğu ve Cinsiyeti			
			Ülke	Sayı	Erkek	Kadın
1	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	15	Mısır	6	12	3
			Suriye	6		
			Ürdün	2		
			Fas	1		

2	19 Mayıs Üniver- sitesi	9	Mısır	5	7	2
			Suriye	4		
3	Trakya Üniver- sitesi	5	Suriye	3	5	0
			Mısır	1		
			Ürdün	1		
4	İstanbul Üniversitesi	3	Mısır	1	3	0
			Suriye	1		
			Ürdün	1		
5	Katip Çelebi Üni- versitesi	3	Suriye	3	3	0
6	Rize R. Tayyip Erdoğan Üniv.	2	Suriye	1	2	0
			Ürdün	1		
7	Zonguldak B. Ece- vit Üniv.	2	Suriye	2	2	0
8	Ordu Üniversitesi	2	Ürdün	2	1	1
9	Karamanoğlu Meh- met Bey Üniv.	1	Mısır	1	1	0
10	Giresun Üniver- sitesi	1	Mısır	1	1	0
11	Harran Üniversitesi	1	Mısır	1	1	0
12	İst. Sabahettin Zaim Üniversitesi	1	Mısır	1	1	0
13	İstanbul Şehir Üniversitesi	1	Suriye	1	1	0
14	Marmara Üniver- sitesi	1	Mısır	1	1	0
15	Ankara İslami İlimler Akademisi	1	Mısır	1	1	0
16	Beyoğlu Anadolu İHL	1	Suriye	1	1	0
17	Rize Güneysu Kaptan Ahmet Erdoğan İHL	2	Suriye	2	2	0

Projenin Amacı

İlahiyat fakülteleri ve imam-hatip okullarında Arapça öğretiminin standarda kavuşturulmasına ve eğitim düzeyinin yükseltilmesine katkı sağlamak; bu çerçevede Türkiye'deki eğitim kurumlarında çalışmak isteyen nitelikli Arapça öğretmen adayları arasından 2023 yılına kadar hem birikim hem formasyon bakımından yeterliliği kanıtlanan 200 kişi belirleyip kendilerine Türk üniversite ve eğitim kurumlarında bir iş fırsatı sunarak Türkiye'deki Arapça dil eğitimi kalitesini yükseltmek ve bu alandaki zorlukları gidermektir. Aslında Türk üniversitelerinde yeni açılan İlahiyat ve Arapça öğretmenliği programlarının, yetiştirdiği öğretim elemanları ile eğitim sektörüne, yabancı uyruklu öğretmenlere ihtiyaç olmaksızın nitelikli Arapça öğretmen tedarikini yeterli sayıda sağlamasının gerektiği kanaatindeyiz. Söz konusu programların bu görevi yerine getirecek bir seviyeye gelene kadar AHT projesinin bu programları vasıflı yabancı uyruklu hocalarla beslemesi, projenin stratejik hedefi olarak belirlenmelidir.

Projenin Aşamaları

1. Sosyal medya aracılığıyla, belirlediğimiz objektif niteliklere^[5] sahip Arapça öğretmenlerinin Türkiye'de istihdam edileceğine dair bir duyuru yayımladık. Proje yöneticisi ARÖMER müdürü Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Helalşah'ın başında olduğu üç uzman hocadan oluşan CV inceleme komisyonu, gönderilen özgeçmişleri inceleyerek, adaylarda aradığımız nitelikleri taşıyanları tespit etti.^[6]
2. Seçilen adayların e-mail adreslerine 1. elemelerde seçtikleri ve yakında sanal ortamda kendileriyle bir mülakatın düzenleneceğine dair bir e-mail gönderildikten sonra onlarla irtibata geçerek bir mülakat takvimi belirlendi.
3. Yapılan mülakatlarda, farklı konulardan soru soruldu ve mülakat sonucunda başarılı olan hocalar İstanbul'de düzenlenen AHT eğitimine davet edildi. Mülakatı icara eden uzmanın yönelttiği tüm sorular ile öğretmen adayının verdiği bütün cevaplar detaylı bir şekilde mülakat tutanağına yazıldı. Mülakatta sorulan soruların konu, soru sayısı ve soru puantajları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

[5] En az lisans diplomasına sahip olması, lisansta uzmanlık alanının Arapça ile ilgili olması, lise son genel başarı ortalamasının yüz üzerinden en az 85 olması, lisans genel başarı ortalamasının yüz üzerinden en az 80 olması, fasih Arapçayı kendi ülkesinin şivesinin etkisi altında kalmadan çok akıcı konuşabiliyor olması, Arapçanın konuşulduğu bir ortamda doğup büyümüş olması ve yaşının 40'ı geçmemesi gibi nitelikler.

[6] Proje için özel bir Facebook sayfası oluşturulmuştur; Facebook.com/AHTproject

Konu	Soru Sayısı	Puanı (%)
Genel kültür	10	24
Nahiv (Sentaks)	8	16
Sarf (Morfoloji)	6	12
İmla	6	12
Belagat	6	12
Aruz	6	12
Bildiği yabancı diller	6	12
Özel yetenekler	-	Ekstra 5
Kadın hocalara pozitif ayrımcılık ^[7]	-	Ekstra 5

4. İstanbul'da düzenlenen AHT eğitim programında adaylara 40 saatlik ücretsiz bir eğitim verilmiş ve her adayın bu süre zarfında 3 deneme dersi uzmanlar tarafından izlenmiş ve videoya alınmıştır. Katılımcı hocaların bu program için Türkiye'de ikamet ettikleri süre boyunca işe-ibate ve ulaşım masrafları AHT projesi bütçesinden karşılanmıştır. Hocalara verilen eğitim başlıkları şöyle:
- Arapça öğretiminde İstanbul 29 Mayıs Üniversitesinin metodolojisi.
  - Türk üniversitelerindeki İlahiyat fakültelerinde verilen Arapça eğitimi realitesi.
  - İmam Hatip okullarındaki Arapça eğitiminin dünü ve bugünü.
  - Türkiye'de bulunan klasik medreselerdeki Arapça öğretim yöntemi ve müfredatları.
  - Dil bilgisi açısından Türkçenin Arapça ile mukayesesi.
  - Türk kurumlarında okuyan Arapça öğrencilerinin profilleri.
  - Türk üniversitelerindeki entelektüel akımlar.
  - Türkçedeki Arapça kökenli kelimelerin Arapça öğretimindeki yeri.
  - Türk kurumlarında uygulanan Arapça eğitim programlarının sorunları ve bu sorunlara karşı hocaların tutumu.
  - Türk toplumunun kültürel açıdan hassasiyetleri ve yurt dışından gelen hocaların dikkat etmesi gereken hususlar.
5. Eğitim programının bitimi ve adayların deneme derslerinin izlenmesini takiben yapılan değerlendirmeler sonucunda, katılan adayların Arapça-yı çok iyi öğretebilecek olanları seçilerek Arapça hocalarına ihtiyacı olan

[7] İlahiyat fakültelerindeki kız öğrenci sayılarının erkek öğrenci sayısından fazla olmasına rağmen Arapça kadın hocalarının sayısı erkek hocalardan azdır. Bunun için kadın hocalar için pozitif ayrımcılık uygulanarak kendilerine ekstrapan 5 puan verilmiştir.

kurumlara bu seçkin hocaların CV'leri, sundukları demo derslerinin videoları ve kendileriyle yapılan mülakat kaydı kargo ile gönderildi.

6. İstihdamı kararlaştırılan hocaların istihdam sürecinde hem hocalara hem kendilerini istihdam etmeye karar veren kurumlara ücretsiz danışmanlık hizmeti verildi.

Projenin yenilikçi ve özgün yönleri

Yabancı dil öğretimindeki başarıda öğretmenin kendi alanında yetkin ve başarılı olmasının öncelikli bir öneme sahip olduğu açıktır. Bu proje, ilahiyat fakülteleri ve imam hatip okulları başta olmak üzere Arapça öğretmeni ihtiyacı olan kurumların önündeki seçenek yelpazesini genişleterek Arapça öğretiminin standarda kavuşturulmasına ve eğitim düzeyinin yükseltilmesine katkı sağlamış olacaktır. Öte yandan ana dili Arapça olan, eğitim ve bilgi düzeyi yüksek, Arapça öğretimini hedef edinmiş yetenekli ve genç hocaların Türkiye'ye gelmesi, sadece belirli kurumların istihdam ihtiyacını karşılamakla sınırlı kalmayıp, Türkiye'deki Arapça öğretiminin gelişmesini ve Arapça kaynaklara başvurma kolaylaşmasını sağlayacaktır. AHT projemizin, ne istihdamını sağladığı hocalardan ne de hoca ihtiyacını karşıladığı kurumlardan hiçbir ücret almaması ile tam anlamıyla bir sosyal sorumluluk projesi vasfını taşımaktadır. Ayrıca 29 Mayıs ARÖMER, AHT projesiyle, diğer kurumlarda Adan Z'ye Arapça öğretimi görevlerini üstlendiği "Anahtar Teslim Arapça Eğitimi Projesi ATAP" gibi diğer projelerini beslemektedir.

AHT Projesi Başvuru Formunun Topladığı Veriler^[8]

AHT projesi formu yedi farklı başlık altında 85 adet farklı soru içermektedir. Söz konusu başlıklar ile her başlığın altında kaç sorunun bulunduğu bilgisi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

[8] Forma bu linkten erişebilirsiniz: https://docs.google.com/forms/d/1Ij2NRIOyJHpfaSAEII7S9tHOvV0r_ONj-YRcrx-Efe9E/edit

#	Başlık	Soru sayısı	Soruların içeriği
1	Kişisel veriler	21	Ad-soyad, baba ve anne adları, uyruğu, doğum yeri ve tarihi, e-mail adresi, skype adresi, cep telefon numarası, cinsiyeti, ev adresi, ikamet ettiği ülkede yasal ikamet durumu, medeni durumu, evlilik tarihi, eşinin mesleği, çocuk sayısı, kardeş sayısı, baba ve anne meslekleri.
2	Sağlık durumu ve fiziksel özellikler	5	Hastalığın olup olmaması, sigara içip içmemesi, boyu ve kilosu.
3	Tahsil geçmişi	19	Taşıdığı diploma ve sertifikalar, diplomalarının veriliş tarihi, mezun olduğu okulların isimleri, mezun olduğu okullarda aldığı genel başarı notları, yazdığı tezlerin konuları, mezuniyet tarihleri.
4	İş tecrübesi geçmişi	25	Çalıştığı kurumlar, icra ettiği görevler, çalıştığı her kurum için iş başlama ve işten ayrılma tarihleri, işten ayrılma sebepleri.
5	Yabancı dil	5	Bildiği dillerin ne olduğu, bildiği her dildeki seviyesi.
6	Hobi ve özel yetenekler	5	Hobilerinin ne olduğu.
7	Katıldığı kongre ve özel eğitimler	5	Katıldığı kongre ve özel eğitimin ne olduğu ve nerede/ne zaman düzenlendiği.

AHT Projesine Başvuran Adayların Analizi

Projeye başvuruda bulunan öğretmen adayı toplam sayısı 7460 olmakla birlikte projenin 4 ayağında özgeçmişi incelenen toplam aday sayısı sadece 1900'dür. Bu çalışmamızın sonuçlarının daha kapsamlı olabilmesi için, başvuruda bulunan bütün öğretmen adayları (yani 7460 öğretmen adayı) ile ilgili istatistiksel veri çalışmasını yapıp sonuçları aşağıdaki tablolarda yansıttık.

Konu	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Eğitim	Lisans	7455	99.93%
	Yüksek lisans	2368	31.74%
	Doktora	1005	13.47%
Cinsiyet	Erkek aday	4502	60.35%
	Kadın aday	2958	39.65%

Medeni Durum	Evli	4669	62.59%
	Bekar	2539	34.03%
	Dul	252	3.38%
	Evli ve Dul Olan Hocaların Çocuk Sayısı Ortalaması	2.16	-
Yaş	Yaş ortalaması	33.56	-
	Erkek Hocaların Yaş Ortalaması	34.37	-
	Kadın Hocaların Yaş Ortalaması	32.32	-
Vatandaşlığını Taşındığı Ülke	Mısır	2567	34.41%
	Suriye	1567	21.01%
	Cezayir	782	10.48%
	Ürdün	706	9.46%
	Fas	390	5.23%
	Irak	330	4.42%
	Filistin	230	3.08%
	Tunus	157	2.10%
	Yemen	154	2.06%
	Sudan	97	1.30%
	Suudi Arabistan	60	0.80%
	Lübnan	45	0.60%
	Sr-Tr Çifte vatandaş	38	0.51%
	Libya	26	0.35%
	Moritanya	20	0.27%
	Somali	9	0.12%
	Umman	6	0.08%
	Kuveyt	4	0.05%
	Bahreyn	2	0.03%
	Katar	1	0.01%
	BAE (UAE)	1	0.01%
Komor adaları	0	0.00%	
Cibuti	0	0.00%	
Ana dili Arapça Olmayanlar	268	3.59%	

Yukarıdaki tablonun da gösterdiği gibi AHT projemize, 22 ülkeden oluşan Arap dünyasının 20 ülkesinden katılım sağlanmıştır. Başka bir ifadeyle AHT projemiz Arap dünyasının %91'ine ulaşmıştır. Aşağıdaki tablolarda araştırmamızın merceğini daha çok yaklaştırarak her ülke ile ilgili daha detaylı bilgilere yer verdik:

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Mısır	Başvuran adayların toplamı	2567	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	1690	65.84%
	Başvurun kadın adaylar	877	34.16%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	34.22	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	2.2	-
	Başvuran evli adaylar	1742	67.86%
	Başvuran bekar adaylar	717	27.93%
	Başvuran boşanmış adaylar	88	3.43%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	20	0.78%
	Lisans diploması olan adaylar	2562	99.81%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	734	28.59%
	Doktora diploması olan adaylar	204	7.95%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Suriye	Başvuran adayların toplamı	1567	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	991	63.24%
	Başvurun kadın adaylar	576	36.76%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	33.51	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	2.12	-
	Başvuran evli adaylar	1131	72.18%
	Başvuran bekar adaylar	404	25.78%
	Başvuran boşanmış adaylar	20	1.28%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	12	0.77%
	Lisans diploması olan adaylar	1561	99.62%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	338	21.57%
	Doktora diploması olan adaylar	49	3.13%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Cezayir	Başvuran adayların toplamı	782	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	419	53.58%
	Başvurun kadın adaylar	363	46.42%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	31.92	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	1.68	-
	Başvuran evli adaylar	336	42.97%
	Başvuran bekar adaylar	425	54.35%
	Başvuran boşanmış adaylar	18	2.30%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	3	0.38%
	Lisans diploması olan adaylar	780	99.74%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	332	42.46%
	Doktora diploması olan adaylar	40	5.12%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Ürdün	Başvuran adayların toplamı	706	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	386	54.67%
	Başvurun kadın adaylar	320	45.33%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	33.97	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	2.30	-
	Başvuran evli adaylar	447	63.31%
	Başvuran bekar adaylar	231	32.72%
	Başvuran boşanmış adaylar	25	3.54%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	3	0.42%
	Lisans diploması olan adaylar	704	99.72%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	297	42.07%
	Doktora diploması olan adaylar	102	14.45%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Fas	Başvuran adayların toplamı	390	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	217	55.64%
	Başvurun kadın adaylar	173	44.36%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	30.06	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	1.25	-
	Başvuran evli adaylar	114	29.23%
	Başvuran bekar adaylar	261	66.92%
	Başvuran boşanmış adaylar	14	3.59%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	1	0.26%
	Lisans diploması olan adaylar	384	98.46%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	116	29.74%
	Doktora diploması olan adaylar	6	1.54%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Irak	Başvuran adayların toplamı	330	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	205	62.12%
	Başvurun kadın adaylar	125	37.88%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	35.04	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	2.34	-
	Başvuran evli adaylar	224	67.88%
	Başvuran bekar adaylar	99	30.00%
	Başvuran boşanmış adaylar	5	1.52%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	2	0.61%
	Lisans diploması olan adaylar	329	99.70%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	126	38.18%
	Doktora diploması olan adaylar	30	9.09%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Filistin	Başvuran adayların toplamı	230	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	125	54.35%
	Başvurun kadın adaylar	105	45.65%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	30.79	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	2.26	-
	Başvuran evli adaylar	132	57.39%
	Başvuran bekar adaylar	92	40.00%
	Başvuran boşanmış adaylar	6	2.61%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	0	0.00%
	Lisans diploması olan adaylar	230	100.00%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	73	31.74%
	Doktora diploması olan adaylar	11	4.78%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Tunus	Başvuran adayların toplamı	157	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	61	38.85%
	Başvurun kadın adaylar	96	61.15%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	32.45	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	1.81	-
	Başvuran evli adaylar	61	38.85%
	Başvuran bekar adaylar	93	59.24%
	Başvuran boşanmış adaylar	3	1.91%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	0	0.00%
	Lisans diploması olan adaylar	157	100.00%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	45	28.66%
	Doktora diploması olan adaylar	2	1.27%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Yemen	Başvuran adayların toplamı	154	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	89	57.79%
	Başvurun kadın adaylar	65	42.21%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	34.50	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	2.44	-
	Başvuran evli adaylar	108	70.13%
	Başvuran bekar adaylar	36	23.38%
	Başvuran boşanmış adaylar	10	6.49%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	0	0.00%
	Lisans diploması olan adaylar	154	100.00%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	57	37.01%
	Doktora diploması olan adaylar	6	3.90%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Sudan	Başvuran adayların toplamı	97	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	52	53.61%
	Başvurun kadın adaylar	45	46.39%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	38.86	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	2.34	-
	Başvuran evli adaylar	73	75.26%
	Başvuran bekar adaylar	22	22.68%
	Başvuran boşanmış adaylar	1	1.03%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	1	1.03%
	Lisans diploması olan adaylar	96	98.97%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	64	65.98%
	Doktora diploması olan adaylar	17	17.53%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Suudi Arabistan	Başvuran adayların toplamı	60	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	23	38.33%
	Başvurun kadın adaylar	37	61.67%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	35.54	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	2.59	-
	Başvuran evli adaylar	34	56.67%
	Başvuran bekar adaylar	24	40.00%
	Başvuran boşanmış adaylar	2	3.33%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	0	0.00%
	Lisans diploması olan adaylar	60	100.00%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	13	21.67%
	Doktora diploması olan adaylar	1	1.67%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Lübnan	Başvuran adayların toplamı	45	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	7	15.56%
	Başvurun kadın adaylar	38	84.44%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	35.57	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	2.15	-
	Başvuran evli adaylar	25	55.56%
	Başvuran bekar adaylar	16	35.56%
	Başvuran boşanmış adaylar	4	8.89%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	0	0.00%
	Lisans diploması olan adaylar	45	100.00%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	16	35.56%
	Doktora diploması olan adaylar	2	4.44%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Libya	Başvuran adayların toplamı	26	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	13	50.00%
	Başvurun kadın adaylar	13	50.00%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	36.41	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	2.89	-
	Başvuran evli adaylar	18	69.23%
	Başvuran bekar adaylar	8	30.77%
	Başvuran boşanmış adaylar	0	0.00%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	0	0.00%
	Lisans diploması olan adaylar	26	100.00%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	9	34.62%
	Doktora diploması olan adaylar	4	15.38%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Moritanya	Başvuran adayların toplamı	20	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	19	95.00%
	Başvurun kadın adaylar	1	5.00%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	32.69	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	1.23	-
	Başvuran evli adaylar	14	70.00%
	Başvuran bekar adaylar	6	30.00%
	Başvuran boşanmış adaylar	0	0.00%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	0	0.00%
	Lisans diploması olan adaylar	20	100.00%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	15	75.00%
	Doktora diploması olan adaylar	4	20.00%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Somali	Başvuran adayların toplamı	9	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	2	22.22%
	Başvurun kadın adaylar	7	77.78%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	26.79	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	1.20	-
	Başvuran evli adaylar	5	55.56%
	Başvuran bekar adaylar	4	44.44%
	Başvuran boşanmış adaylar	0	0.00%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	0	0.00%
	Lisans diploması olan adaylar	9	100.00%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	2	22.22%
	Doktora diploması olan adaylar	0	0.00%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Umman	Başvuran adayların toplamı	6	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	6	100.00%
	Başvurun kadın adaylar	0	0.00%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	36.95	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	1.67	-
	Başvuran evli adaylar	6	100.00%
	Başvuran bekar adaylar	0	0.00%
	Başvuran boşanmış adaylar	0	0.00%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	0	0.00%
	Lisans diploması olan adaylar	6	100.00%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	3	50.00%
	Doktora diploması olan adaylar	1	16.67%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Kuveyt	Başvuran adayların toplamı	4	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	4	100.00%
	Başvurun kadın adaylar	0	0.00%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	30.95	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	2.50	-
	Başvuran evli adaylar	2	50.00%
	Başvuran bekar adaylar	2	50.00%
	Başvuran boşanmış adaylar	0	0.00%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	0	0.00%
	Lisans diploması olan adaylar	4	100.00%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	0	0.00%
	Doktora diploması olan adaylar	0	0.00%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Bahreyn	Başvuran adayların toplamı	2	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	2	100.00%
	Başvurun kadın adaylar	0	0.00%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	29.86	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	0.00	-
	Başvuran evli adaylar	1	50.00%
	Başvuran bekar adaylar	1	50.00%
	Başvuran boşanmış adaylar	0	0.00%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	0	0.00%
	Lisans diploması olan adaylar	2	100.00%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	0	0.00%
	Doktora diploması olan adaylar	0	0.00%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Katar	Başvuran adayların toplamı	1	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	0	0.00%
	Başvurun kadın adaylar	1	100.00%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	26.58	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	0.00	-
	Başvuran evli adaylar	0	0.00%
	Başvuran bekar adaylar	0	0.00%
	Başvuran boşanmış adaylar	1	100.00%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	0	0.00%
	Lisans diploması olan adaylar	1	100.00%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	1	100.00%
	Doktora diploması olan adaylar	0	0.00%

Ülke	Kriter	Değer	
		Sayı	Oran
Birleşik Arap Emirlikleri	Başvuran adayların toplamı	1	100.00%
	Başvurun erkek adaylar	0	0.00%
	Başvurun kadın adaylar	1	100.00%
	Başvuran adayların yaş ortalaması	-	-
	Evli ve dul adayların çocuk sayısı ortalaması	2.00	-
	Başvuran evli adaylar	1	100.00%
	Başvuran bekar adaylar	0	0.00%
	Başvuran boşanmış adaylar	0	0.00%
	Başvuran eşi vefat etmiş adaylar	0	0.00%
	Lisans diploması olan adaylar	1	100.00%
	Yüksek Lisans diploması olan adaylar	0	0.00%
	Doktora diploması olan adaylar	0	0.00%

Yukarıdaki tablolarda belirtilen verileri anlamak ve analiz etmek için özel bir sosyoekonomik çalışmanın yapılmasının gerektiği kanaatindeyiz. Bu çalışmamızda, yaptığımız istatistiksel çalışmamızın sonucunda ulaştığımız ve yukarıdaki tablolarda kendisine yer verdiğimiz sonuçlardan dikkatimizi çeken bazı hususları maddeler şeklinde aşağıda sıralamakla yetineceğiz:

1. Mısır ve Suriye'den AHT projemize yapılan başvuru sayısı, gönderilen toplam başvuru sayısının yaklaşık %55'ini oluşturmaktadır.
2. "Arap Baharı"nın çok etkilemediği Cezayir ile Ürdün vatandaşları tarafından, sırasıyla 782 ve 706 başvurunun yapılmasıyla bu iki ülke, projeye katılım hacmi bakımından Mısır ve Suriye'den sonra üçüncü ve dördüncü sıralarda yer almaktadır.
3. Yabancı iş gücünün en önemli destinasyonlarından birisi olan Körfez İşbirliği Konseyi (GCC) ülkeleri vatandaşlarından 60'ı Suudi Arabistanlı, 6'sı Ummanlı, 4'ü Kuveytli, 2'si Bahreynli 1'i Katarlı ve 1'i Birleşik Arap Emirlikli olmak üzere AHT projemize toplam 74 başvuru yapılmıştır.
4. Kadın hocaların AHT projemize katılım oranı %39,65 düzeyindedir.
5. Kadın hoca katılımının erkek hoca katılımından daha yüksek olduğu ülkeler bulunmaktadır. Bu ülkelerin kadın-erkek katılım durumu şöyle: Lübnan (Kadın %84,44 - Erkek %15,56), Somali (Kadın %77,78- Erkek %22,22), Suudi Arabistan (Kadın %61,67 - Erkek %38,33), Tunus (Kadın %61,15 - Erkek %38,85). Katar ve Birleşik Arap Emirliklerinden birer başvuru yapılmıştır bu iki başvurunun her ikisi de kadın hocalar tarafından yapılmıştır.
6. Projeye başvuruda bulunan 7460 hocadan, 1363'ü yüksek lisans eğitimi tamamlamış, 1005'i de hem yüksek lisans hem doktora eğitimini tamamlamış olmak üzere toplam 2368 hoca yüksek eğitim diplomasını taşımaktadır.
7. Hocaların çocuk sayısı ile ilgili olan veri, hocaya önerilecek maaş miktarının yeterli olup olmaması hususunda çok belirleyici bir veridir. Maaşı kendi ailesine yetmeyen bir hocaların verimliliğinin yüksek olması düşünülemez. AHT projemize başvuruda bulunan evli veya geçmişinde evlilik yapmış hocaların ortalama çocuk sayısı 2,16'dır. Çocuk sayısının en yüksek olduğu ülke 2,89 çocuk ile Libya'dır. Başvuruda bulunan hocaların yaş ortalaması ile sahip oldukları çocuk sayısı doğru orantılı olan iki değerdir. Dolayısıyla AHT projemize başvuruda bulunan hocaların yaş ortalamasının 33,56 olması söz konusu hocaların sahip oldukları çocuk sayısının yüksek olmamasının sebeplerinden olabilir.

SONUÇ

Bir toplumun kalkınması bu toplumun içindeki vasıflı insan kaynaklarının nitelik ve nicelik seviyesi ile alakalı bir durumdur. Vasıflı insan kaynakları toplumun içinde yetiştirilebildiği gibi toplumun dışından belirli stratejik bir plan ve netleştirilmiş bir kotaya göre temin edilebilir. Yurt dışından temin edilen vasıflı iş gücünün ülkeye olan maliyeti, ülkenin içinde bulunan yerel iş gücüne nitelik kazandırmak için ayrılması gereken bütçelerden çok daha düşüktür. Nitekim gelişmiş olan ülkelerde beyin göçüne çok önem verildiğinden dolayı yabancı vasıflı iş gücünü bu ülkelere çekmek için farklı projeler uygulanmıştır ve uygulanmaktadır. Türkiye'nin içinde bulunduğu bölgedeki jeopolitik gelişmeler, bölgenin diğer ülkelerinde yaşayan nitelikli iş gücünün büyük bir kısmının ülkelerinin dışında çalışabilecek alternatif yerler aramasına sebep olmaktadır. Aslında Türkiye'deki her sektörün, beyin kovucu olan ülkelerde kendisine denk olan sektörün insan kaynaklarını Türkiye'ye çekmesi için bir takım program ve proje başlatması gerektiği kanaatindeyiz. Bu bağlamda 29 Mayıs Üniversitemizin ilgili birim ve merkezleri Arap Baharının başladığı ilk yıllardan itibaren ayaklanmaların düzenlendiği ülkelerdeki en nitelikli Arapça öğretmenlerini Türkiye'nin eğitim sektörüne kazandırmak için «Arapça Öğretmenleri Haydi Türkiye'ye» kısa adıyla AHT projesini başlatmıştır. 2013 yılından itibaren her yılda bir sefer düzenlenen ve toplam dört sefer/yıl uygulanan AHT projemize 7460 Arapça hocası başvuruda bulunmuştur. Projenin sonucunda 17 adet Türk eğitim kurumunda 51 vasıflı Arapça hocası istihdam edilmiştir. AHT projemizin, hem Türk eğitim kurumlarına hem yabancı vasıflı iş gücüne sunduğu hizmetlerin karşılığında hiçbir ücret almaması ve toplumun belirli bir ihtiyacını karşılamak için hemen faaliyete geçmesi açısından tam bir sosyal sorumluluk projesi örneği teşkil etmektedir.

KAYNAKÇA

<https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=20041>

https://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=396

https://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2012_2013.pdf